

LEREN BIDDEN OM TE LEREN BEMINNEN

JACQUES PHILIPPE

LEREN BIDDEN OM TE LEREN BEMINNEN

ARCO REEKS
Christelijke spiritualiteit door de eeuwen heen
In deze serie zijn verschenen

1.	FRANCISCA J. DEL VALLE	<i>Kom, Heilige Geest...</i>
2.	JOSEPH TISSOT	<i>De kunst van vallen en opstaan</i>
3.	H. AUGUSTINUS	<i>Belijdenissen</i>
	In eigentijdse bewerking	
4.	THOMAS MORE	<i>De droefheid van Christus tot aan zijn gevangenneming</i>
5.	BERNARD VASCONCELOS	<i>De Mis en het geestelijk leven</i>
6.	FEDÉRICO SUÁREZ	<i>Leven na dit leven</i>
7.	JACQUES PHILIPPE	<i>De innerlijke vrijheid</i>
8.	JUAN L. LORDA	<i>Moraal. De kunst van het leven</i>
9.	JACQUES PHILIPPE	<i>De innerlijke rust</i>
10.	GEORGES CHEVROT	<i>Deugden in het gezin</i>
11.	FRANCISCUS VAN SALES	<i>Inleiding tot het devote leven</i>
12.	JAVIER ECHEVARRÍA	<i>De heilige Mis beleven</i>
13.	FRANCISCO F. CARVAJAL	<i>Geestelijke lauwoeid</i>
14.	SCOTT HAHN	<i>Gewoon werk, buitengewone genade - mijn spirituele reis in het Opus Dei</i>
15.	LUDOVICUS BLOSIUS	<i>Richtlijn voor het geestelijk leven</i>
16.	H. CATHARINA VAN SIENA	<i>De Dialoog</i>
17.	JACQUES PHILIPPE	<i>Tijd voor God</i>
18.	H. OPSTAL EN J. SMITH PR.	<i>Een Jaar van Gods Barmhartigheid</i>
19.	JOHANNES XXIII	<i>Het dagboek van mijn ziel</i> <i>Een bloemlezing</i>
20.	SALVADOR CANALS	<i>De rank en de wijnstok - 26 meditatie's</i>

Oorspronkelijke titel: *Recherche la Paix et poursuis-la*

©Éditions des Béatitudes

Société des Oeuvres Communitaires, 1991

Burtin, F - 41600 Nouan-le-Fuzelier

Nederlandse uitgave: © 2016 STICHTING DE BOOG, Amsterdam

Co-uitgever: Uitgeverij Betsaida, 's-Hertogenbosch

Vertaald door mv. Gina van Dongen-Meulders

Correspondentieadressen:

Stichting De Boog
Herenstraat 41
3512 KB UTRECHT
info@deboog.nl
www.deboog.nl

Uitgeverij Betsaida
Papenhulst 4
5211 LC 's-HERTOGENBOSCH
info@betsaida.org
www.betsaida.org

ISBN 978.98.6257.047.8

NUR 707

Inhoud

INLEIDING	7
------------------------	---

Hoofdstuk 1

HET BELANG VAN GEBED	10
1. Het gebed, antwoord op een roepstem	15
2. God op de eerste plaats in ons leven	17
3. Onbaatzuchtig beminnen	19
4. Vooruitlopen op het Koninkrijk	20
5. Godskennis en zelfkennis	23
6. Vanuit gebed ontstaat medeleven met de naaste	30
7. Bidden, een weg naar vrijheid	31
8. Gebed maakt ons leven tot een eenheid	35

Hoofdstuk 2

WAT MAAKT ONS GEBED EFFECTIEF	37
1. Het gebed als mogelijkheid om innerlijke rust te creëren	38
2. Inspanningen waardoor ons gebedsleven effectief wordt	41
3. Geloof, hoop en liefde, inspiratiebronnen voor het gebed	42
4. De poort van het geloof	43
5. Wat is de rol van het gevoel	44
6. Rol en grenzen van het verstand	46
7. God aanraken	50
8. Het geloof opent alle deuren	51

9. Gebed en hoop	52
10. De kracht van nederigheid	55
11. Afdalen in het eigen innerlijk	60
12. Bidden, een daad van liefde	61
13. Conclusie	67

Hoofdstuk 3

GODS AANWEZIGHEID	68
1. Gods aanwezigheid in de natuur	70
2. God geeft zich in het menszijn van Christus	73
3. God aanwezigheid in ons binnenste	74
4. Het Woord als gebed	79
5. Het Woord als inzicht	82
6. Het Woord als wapen in de strijd	84

Hoofdstuk 4

PRAKTISCHE TIPS VOOR PERSOONLIJK GEBED	89
1. Buiten het gebedsmoment	90
2. Een ritme vinden	95
3. Begin en einde van de gebedstijd	96
4. De specifieke gebedstijd	99
5. Wanneer de vraag 'hoe de gebedstijd te gebruiken' zich niet voordoet	103
6. Wanneer we actief moeten zijn bij het bidden	105
7. Meditatie van teksten uit de Heilige Schrift	106
8. Naar een onafgebroken gebed	112
9. Repetitief gebed	114
10. Het Jezusgebed	117
11. De rozenkrans	118

Hoofdstuk 5

VOORBEDEN	121
1. God zegt nooit nee tegen hen die nooit nee tegen Hem zeggen	126
2. Voorbeden, momenten van strijd en groei	129
3. Wanneer God ons niet schijnt te horen	130

Inleiding

Er zijn al heel wat uitstekende boeken over bidden verschenen. Is er echt behoefte aan nog zo'n boek? Waarschijnlijk niet. Enkele jaren geleden heb ik er over dit onderwerp al een geschreven¹ en ik was eigenlijk niet van plan dat nog eens te doen. Toch overviel me nog niet zo lang geleden de behoefte dit werkje te publiceren, het risico nemend op sommige punten in herhaling te vervallen. Ik had het gevoel bepaalde mensen te kunnen helpen met door te gaan op de weg van het persoonlijke gebed, of er een start mee te maken. Ik reis veel om in diverse landen retraites te geven en van lieverlee werd ik getroffen door het feit dat veel mensen vandaag de dag verlangen te bidden, mensen van elke stand, status en roeping. Niet alleen dat raakte me, maar ook de behoefte aan een houvast als garantie voor standvastigheid en vruchtbaarheid van het gebedsleven.

De wereld van vandaag heeft het meest behoefte aan gebed. Vanuit gebed ontstaan alle vernieuwingen, alle ingrijpende en vruchtbare genezingen en veranderingen die we onze samenleving eensgezind toewensen. Onze aarde is heel ziek en alleen het contact met de hemel kan haar genezen. Het nuttigste wat de Kerk van nu kan doen, is mensen laten inzien dat zij ernaar hunkeren om te bidden en hen leren hoe dat moet.

Iemand plezier in bidden laten beleven, en iemand helpen zich te blijven inzetten op deze soms moeizame weg, is het mooiste geschenk dat je kunt geven. Als je kunt bidden, kun je alles, want vanaf dat moment heeft God vrije toegang tot je leven, kan Hij er zijn invloed laten gelden en er de wonderen van zijn genade verrichten. Ik raak er steeds meer van overtuigd dat alles het gevolg is van gebed

---

1 *Du Temps pour Dieu* (Éditions des Béatitudes, 1992; Ned. vert. : *Tijd voor God* (De Boog, 2de druk (2016).

en dat van alle oproepen die de heilige Geest tot ons doet, dit de eerste en meest dringende is waaraan we moeten beantwoorden. Vernieuwd worden door gebed, betekent op alle gebieden van ons leven een vernieuwing ondergaan, een nieuwe jeugd vinden. Meer dan ooit is de Vader op zoek naar mensen die Hem in Geest en waarheid (zie Joh 4, 24) aanbidden.

Natuurlijk hebben we op dit gebied niet allemaal dezelfde roeping en dezelfde mogelijkheden, maar laten we ons best doen, God zal ons niet in de steek laten. Ik ken leken die erg in beslag genomen worden door verplichtingen in hun gezins- en beroepsleven en toch in hun dagelijks gebed van twintig minuten evenveel genade ontvangen als monniken die vijf uur per dag bidden. God wil niets liever dan ons, armzalige mensen, zijn vaderlijke gezicht laten zien om zo voor ons een lichtbaken te zijn en ons genezing en geluk te bieden. Zeker nu de wereld waarin we leven zo ingewikkeld is.

Het is altijd zinvol het over bidden te hebben, omdat daarbij de belangrijkste aspecten van ons geestelijk leven en ons menselijk bestaan als vanzelfsprekend aan de orde komen.

Ik zou hier dus graag een paar simpele aanwijzingen willen geven die binnen ieders bereik liggen. Op die manier zou ik mensen die aan deze oproep gehoor geven, willen aansporen en begeleiden, zodat in hun gebedsleven de intieme en intense ontmoeting met God plaatsvindt, wat toch het uiteindelijke doel van dit alles is. Mogen zij door trouw te bidden inderdaad het licht, de kracht en de vrede vinden waaraan zij behoefte hebben opdat hun leven vruchtbaar mag worden zo de Heer het wil.

Ik zal het vooral in essentie over het persoonlijke gebed hebben. Gemeenschappelijk gebed, in het bijzonder de deelname aan de liturgie van de Kerk, is een basisgegeven van het christelijke leven en daar wil ik niets aan afdoen. Toch zal het hier vooral over het persoonlijke gebed gaan, want op dat vlak komen we de meeste problemen tegen.

Zonder persoonlijk gebed bestaat bovendien het risico dat het gemeenschappelijke gebed oppervlakkig blijft en niet alle schoonheid en waarde krijgt die het verdient. Een liturgisch en sacramenteel georiënteerd leven dat niet door een persoonlijke ontmoeting met God wordt gevoed en niet daarop gericht is, kan saai en onvruchtbaar worden. De wereld maakt moeilijke tijden door en misschien zal dit steeds vaker voorkomen. Des te groter is de noodzaak ons aan het gebed vast te klampen, iets waartoe Jezus ons ook in het Evangelie uitnodigt:

Weest dus te allen tijde waakzaam en bidt dat ge in staat moogt zijn te ontkomen aan al die dingen die zich gaan voltrekken en stand moogt houden voor het aangezicht van de Mensenzoon (Lc 21,36).

HOOFDSTUK 1

Het belang van gebed

“Ons leven is zoveel waard als ons gebed”.

Marthe Robin

Trouw en volharding in het gebed (fundamenteel aspect dat gewaarborgd moet worden en kerndoel van de strijd bij het bidden) vragen om een sterke motivatie. Je moet ervan doordrongen zijn dat het de moeite waard is je hiervoor in te zetten, ook al is de weg niet altijd makkelijk. Je moet ervan overtuigd zijn dat de moeite en de problemen die je onvermijdelijk zult tegenkomen, niet in verhouding staan tot de positieve uitdaging om trouw te volharden. In dit eerste hoofdstuk zou ik dus de belangrijkste redenen willen opsommen waarom Jezus ons in het Evangelie voorhoudt : “steeds te bidden en daarin niet te versagen” (cf. Lc 18,1).

Nu eerst nog een citaat van de heilige Petrus van Alcantara, een franciscaan uit de 16de eeuw, die voor Teresa van Avila een grote steun was bij haar kloosterhervorming. Het is afkomstig uit haar *Tratada de la oración y meditación* (Betoog over gebed en meditatie).

“In het gebed ontdoet de ziel zich van de zonde, krijgt de liefde voedsel, het geloof een stevige basis, de hoop meer sterkte, de geest jubelt het uit, de ziel smelt weg in tederheid, het hart wordt gelouterd, de waarheid onthuld, de bekoring overwonnen, en de droefheid vlucht weg, de zintuigen vernieuwen zich, lauwheid verdwijnt, de roest van de ondeugden wordt weggewerkt; door dit gebeuren ontstaan ook levendige vonken, vurige verlangens naar de hemel en te midden van deze vonken brandt de vlam van de goddelijke liefde.”

Het is niet mijn bedoeling commentaar op deze tekst te geven, ik wil deze hier alleen citeren als een inspirerend getuigenis van een volstrekt betrouwbare ervaring. Waarschijnlijk maken wij zelf niet dagelijks iets dergelijks mee, maar door trouw te zijn zullen we geleidelijk ervaren dat wat er in deze prachtige passage beloofd wordt, echt waar is.

Ik wil nu graag een meer recente getuige het woord geven, nl. de heilige paus Johannes Paulus II, en een passage

citeren uit zijn apostolische brief *Novo Millennio ineunte* (Een nieuw Millennium). Deze brief, gericht aan alle gelovigen, werd op 6 januari 2001 gepubliceerd ter afsluiting van het Jubeljaar, waarmee de paus de Kerk wilde voorbereiden op het derde millennium door haar aan te sporen “naar het diepe te varen” (Lc 5, 4).

Paus Johannes Paulus II maakt in deze brief een balans op van het Jubeljaar, vervolgens nodigt hij ons uit te mediteren over Christus' gelaat, “schat en vreugde van de Kerk”. Daarna volgt een mooie en diepzinnige beschouwing over het mysterie van Jezus, Jezus die de levensweg van iedere gelovige moet verlichten. In een derde deel spoort de paus de gelovigen aan “opnieuw vanuit Christus te vertrekken” om de uitdagingen van het derde millennium het hoofd te bieden. Terwijl hij aan elke lokale kerkgemeenschap de zorg toevertrouwt haar pastorale doelstellingen te verwoorden, brengt hij bepaalde fundamentele punten naar voren die voor de hele Kerk gelden. Hij herhaalt dat elk pastoraal programma aan iedere christen in principe de mogelijkheid moet bieden aan de oproep tot heiligheid, die verbonden is met de roeping als gedoopte, gehoor te geven. Daarbij haalt hij een tekst van Vaticanum II aan :

“Alle christengelovigen, tot welke stand of staat zij ook behoren, zijn geroepen tot de volheid van het christelijk leven en de volmaaktheid van de liefde” (*Lumen gentium*, nr. 40).

Leren bidden is het allereerste wat nodig is om binnen de Kerk een pedagogie van de heiligheid te ontwikkelen. Paus Johannes Paulus II zegt hierover het volgende:

“Voor deze pedagogie van de heiligheid is een christendom nodig dat zich in de eerste plaats onderscheidt door de kunst van het gebed. Het Jubeljaar is een jaar geweest van meer intens persoonlijk en gemeenschappelijk gebed. Maar wij weten ook dat gebed niet vanzelfsprekend is. Bidden moeten we leren en, net als de

eerste leerlingen, telkens opnieuw aan de goddelijke Leermeester deze kunst vragen: "Heer, leer ons bidden" (Lc.11,1). In het gebed voltrekt zich de dialoog met Christus die ons tot zijn vertrouwelingen maakt: "Laten we met elkaar verbonden blijven, jullie en Ik" (Joh.15, 4). Deze wederkerigheid is het wezen zelf, de ziel van het christelijk leven en de voorwaarde voor elk authentiek pastoraal leven. Zij is in ons tot stand gebracht door de heilige Geest en doet ons door en in Christus openstaan voor de beschouwing van het gelaat van de Vader. Deze drievuldigheidslogica van het christelijk gebed aanleren, door haar vóór alles in de liturgie, hoogtepunt en bron van het kerkelijk leven, ten volle te beleven, maar ook in de persoonlijke gebedservaring, dat is het geheim van een werkelijk vitaal christendom dat geen enkele reden heeft om de toekomst met vrees tegemoet te zien, omdat het voortdurend tot de bron terugkeert en er zich in vernieuwt."²

In deze prachtige tekst wijst paus Johannes Paulus II ons op enkele wezenlijke punten: het gebed is de ziel van het christelijk leven en de voorwaarde voor elk authentiek pastoraal leven. Het gebed maakt ons tot vrienden van God, leidt ons binnen in de intimiteit en rijkdom van zijn leven en maakt dat wij in Hem leven en Hij in ons. Zonder deze wederkerigheid, deze uitwisseling van liefde die door het gebed tot stand komt, is het christelijk geloof niet meer dan een lege formule, is de verkondiging van het Evangelie niet meer dan een verbreiding van loze woorden en zijn de uit liefde verrichte goede daden niet meer dan zo maar wat liefdadigheid, die niets wezenlijks verandert in de mens.

Ook de opmerking van de paus dat gebed "het geheim [is] van een werkelijk vitaal christendom dat geen enkele reden heeft om de toekomst met vrees tegemoet te zien",

---

2 *Novo Millennio Ineunte* nr. 32.

vind ik heel terecht en uiterst belangrijk. Gebed maakt het mogelijk in God een steeds nieuwe levensbron aan te boren, zich onophoudelijk te laten hernieuwen en herboren te worden. Hoe zwaar de beproevingen, ontgoochelingen, drukkende situaties, mislukkingen of fouten ook mogen zijn, het gebed geeft ons de kans om voldoende kracht en hoop terug te vinden om het bestaan met alle vertrouwen in de toekomst te aanvaarden. En dat is vandaag de dag zeker nodig!

Iets verder in de tekst (nr. 33) wijst paus Johannes Paulus II op de behoefte aan spiritualiteit, die in de huidige wereld duidelijk maar vaak diffuus aanwezig is, en die ook kansen biedt. Dan laat hij zien hoe de traditie binnen de Kerk op een authentieke manier deze vraag beantwoordt:

“De grote mystieke traditie van de Kerk, zowel in het Oosten als in het Westen, kan ons op dat gebied veel leren. Zij laat zien hoe gebed tot een echte liefdesdialoog kan uitgroeien en de menselijke persoon totaal kan laten opgaan in de goddelijke Geliefde, geraakt door het contact met de Geest, en zich kinderlijk toevertrouwend aan het hart van de Vader. Dan ervaren we aan den lijve Christus’ belofte: “Wie mij liefheeft zal ondervinden hoe de Vader hém liefheeft, en ook Ik zal hem liefhebben en Mij aan hem openbaren” (Joh14,21).

Hij vervolgt met te zeggen hoe belangrijk het is dat elke christelijke gemeenschap (gezin, parochie, charismatische beweging of katholieke activiteitengroep) op de eerste plaats een plek is waar men leert bidden:

“Ja, geliefde broeders en zusters, onze christelijke gemeenschappen moeten ‘authentieke scholen’ van gebed worden, waar de ontmoeting met Christus niet alleen tot uitdrukking komt in het smeken om hulp, maar ook in dankzegging, lofprijzing, aanbidding, contemplatie, luisterbereidheid, vurige genegenheid, ja zelfs een waarachtige ‘dwaasheid’ van het hart. Het gaat dus om

een intens gebed dat zich niet afkeert van in de tijd: het hart openen voor Gods liefde betekent het ook openen voor de liefde tot de en stelt het in staat geschiedenis te schrijven volgens Gods plan.”

Deze oproep tot gebed is voor iedereen bedoeld, ook voor leken. Als leken niet bidden of zich tevreden stellen met een oppervlakkig gebed, lopen ze gevaar:

“Het is een vergissing te denken dat voor gewone christenen een oppervlakkig gebedsleven, dat niet hun hele leven kan vullen. In een tijd waarin het geloof sterk wordt uitgedaagd, zijn middelmatige christenen, ‘christenen in gevaar’. Zij lopen inderdaad het geniepige risico dat hun geloof geleidelijk verzwakt en dat ze zich laten verleiden tot allerlei religieuze surrogaten en zelfs extravagante vormen van bijgeloof.”

En daaruit trekt hij de conclusie: « in ieder pastoraal programma is de opvoeding tot gebed uiterst belangrijk ».

1. Het gebed, antwoord op een roepstem

Het eerste wat ons moet motiveren en aanzetten tot een leven van gebed, is het feit dat God zelf ons daartoe uitnodigt. De mens is op zoek naar God, maar God is nog veel meer op zoek naar de mens. God roept ons op tot Hem te bidden, want sinds onheuglijke tijden en al veel langer dan wij ons kunnen voorstellen, verlangt Hij vurig met ons in contact te komen.

De meest solide basis voor ons gebedsleven is niet onze eigen zoektocht, ons persoonlijk initiatief of ons verlangen (hoe kostbaar ook, maar deze kunnen het soms af laten weten), maar Gods oproep: *Bidt steeds!* (Lc18, 1), *“Weest waakzaam en bidt!* (Lc 21, 36), *Bidt en smeekt!* (Ef 6, 18).

Wij bidden niet in de eerste plaats vanwege ons verlangen naar God, of omdat we kostbare vruchten van ons gebed

verwachten, maar vooral omdat God het van ons vraagt. En als Hij dit aan ons vraagt, weet Hij wat Hij doet. Zijn plan overstijgt in oneindige mate wat wij ook maar zouden kunnen voorzien, verlangen of bedenken. Het gebed bevat een mysterie dat ons volstrekt te boven gaat. De drijfkracht van het gebed is geloof in de zin van gehoorzaamheid, in een volledig vertrouwen op wat God ons voorstelt. Zonder dat we ons daarbij een voorstelling kunnen maken van de enorme positieve gevolgen van dit nederige en in vertrouwen gegeven antwoord op de roepstem van God. Net als Abraham, die vertrok zonder te weten waarheen en die zo de stamvader van een grote menigte is geworden.

Als we bidden vanwege het profijt dat het gebed ons biedt, lopen we het risico er op een goede dag genoeg van te krijgen. Dit soort weldaden dienen zich niet meteen aan en zijn ook niet te meten. Als we bidden vanuit een houding van nederige onderwerping aan Gods woord, zullen we altijd de genade krijgen om te volharden. Marthe Robin zegt hierover:

“Ik wil trouw zijn aan het dagelijks gebed, heel trouw, elke dag opnieuw, ondanks de periodes van dorheid, de momenten van verveling, de afkeer die ik ervan zou kunnen hebben... ondanks de onvriendelijke, ontmoedigende en bedreigende woorden die de duivel me telkens weer zou kunnen influisteren! ... Tijdens dagen van verwarring en grote beproevingen zal ik tegen mezelf zeggen: God wil het, mijn roeping wil het, ik wil het, dat is voor mij voldoende! Ik zal blijven bidden, ik zal alle tijd die me gegeven is om te bidden, blijven volhouden, ik zal mijn gebed zo goed mogelijk doen, en wanneer het moment komt dat ik me kan terugtrekken, zal ik tegen God durven zeggen: God, ik heb nauwelijks gebeden, nauwelijks gewerkt, nauwelijks iets gedaan, maar ik heb u gehoorzaamd. Ik heb best veel doorstaan, maar ik heb U laten zien dat ik van U hield en van U wilde houden.”

Deze houding van liefde en vertrouwvolle gehoorzaamheid is het vruchtbaarste wat er is. Ons gebedsleven zal des te rijker en heilzamer zijn, naarmate het niet geleid wordt door een verlangen iets te bereiken of te verwerven, maar door een instelling van vertrouwvolle gehoorzaamheid, van beantwoorden aan de roepstem van God. God weet wat goed voor ons is en dat moet ons genoeg zijn. We moeten geen kortzichtige kijk op het gebed hebben, ons niet opsluiten in doelmatigheid, in een op rentabiliteit gerichte redeneerwijze, dat zou alles bederven. Voor de tijd die we aan bidden besteden zijn wij niemand verantwoordig schuldig. God nodigt ons uit om bij wijze van spreken onze tijd voor Hem 'te verdoen' en dat is genoeg. Het zal een 'vruchtbaar tijdverlies' zijn³, om met de woorden van Thérèse van Lisieux te spreken. Het gebedsleven heeft een dimensie 'te geef' te zijn, die absoluut wezenlijk is. Wonderlijk genoeg is het zo gesteld dat hoe vrijblijvender het gebed, des te vruchtbaarder het zal zijn. Het gaat erom ons dusdanig aan God toe te vertrouwen, dat we zonder meer doen wat Hij vraagt. *Doet maar wat Hij zeggen zal ! (Joh 2,5)*, zegt Maria op de bruiloft van Kana tegen de bedienden.

Hoewel we altijd ruimte moeten laten voor dit fundament van vrijblijvendheid, wil ik toch een aantal redenen noemen die de met bidden doorgebrachte tijd rechtvaardigen. De heilige Johannes van het Kruis zegt hierover: "Wie bidt, doet alles goed⁴." Laat me uitleggen hoe dat zit.

2. God op de eerste plaats in ons leven

Het menselijk bestaan bereikt zijn volledige evenwicht en schoonheid als God er het middelpunt van vormt. "God als eerste dienen", zei Jeanne d'Arc. Trouw bidden garandeert op concrete wijze dit primaat van God in ons leven. Zo niet, dan bestaat het gevaar dat de voorrang die we aan

---

3 Poésie, 17

4 Maxime 110 dans *Œuvres Complètes*, DDB, p. 985

God geven niet veel meer dan een goede bedoeling blijkt te zijn of zelfs een illusie. Wie niet bidt, plaatst op een subtiële maar niet mis te verstane manier het eigen ik en niet de levende persoon van God in het middelpunt van zijn leven. Verlangens, impulsen en angstgevoelens zullen hem afleiden. Wie bidt is daarentegen op weg naar zelfonthechting en een nieuwe gerichtheid op God, ook al zal hij geconfronteerd worden met de druk van het eigen ik, met egocentrisme en egoïsme die in ons allemaal aanwezig zijn. Die gerichtheid op God biedt geleidelijk de mogelijkheid Hem de juiste plaats in ons leven te laten innemen of hernemen: de eerste plaats. Daarmee zullen we eenheid en samenhang in ons leven vinden. *Wie niet met Mij bijeenbrengt, drijft uiteen*, zegt Jezus (Lc 11,23). Wanneer God in het middelunt staat krijgt alles zijn juiste plek.

De enige manier om de dingen in hun juiste proporties te zien, is God volstrekte voorrang geven boven welke andere werkelijkheid dan ook (werk, menselijke relaties, enz.). Dat impliceert een oprechte inzet, met behoud van een gezonde afstandelijkheid, waardoor onze innerlijke vrijheid en eenheid van leven behouden blijven. Zoniet, dan vervallen we in onverschilligheid, nalatigheid of, andersom, houden we vast aan nutteloze gevoelens van onrust, die ons overwoekeren en afleiden.

De band met God die in het gebed wordt aangegaan, is ook een wezenlijk element voor stabiliteit in ons leven. God is de Rots, Degene wiens liefde onwrikbaar is, *de Vader der hemellichamen bij wie geen verandering is of verduistering door omwenteling*" (Jak 1, 17). In een wereld die zo instabiel is als de onze, die volop in ontwikkeling is en waar elektronische apparatuur een jaar nadat zij op de markt komt alweer is verouderdis het des te belangrijker dat wij in God onze innerlijke steun vinden. Het gebed leert ons onszelf te verankeren in God, *in zijn liefde te blijven* (Joh 15, 9), in Hem de kracht en zekerheid te vinden; het gebed biedt ons

de mogelijkheid een standvastige steun voor anderen te worden. Later we eraan toevoegen dat God de enige bron van onuitputtelijke energie is. Om met de heilige Paulus te spreken: *Al gaan wij ook ten onder naar de uitwendige mens, ons innerlijk leven vernieuwt zich van dag tot dag* (2 Kor 4,16) door het gebed. Vergeten we ook niet de woorden van de profeet Jesaja: *Ook wie jong is wordt moe en raakt uitgeput. En jonge mannen kunnen zeker bezwijken, maar zij die bouwen op Jahwe vernieuwen hun kracht en slaan hun vleugels als adelaars uit; zij lopen en worden niet moe* (Js 40, 30-31).

Natuurlijk zullen we in ons leven tijden van beproeving en neerslachtigheid beleven, we moeten immers ondervinden dat we breekbaar zijn, ons armzalig en klein voelen. Desondanks zal God in het gebed ons de energie, en zelfs ook de fysieke kracht weten te geven die nodig is om Hem te dienen en lief te hebben.

3. Onbaatzuchtig beminnen

Trouw blijven bidden is een kostbaar iets, want het helpt ons in ons leven het gegeven te koesteren dat we alles om niet hebben ontvangen. Zoals ik eerder aangaf, is bidden je tijd 'verdoen' voor God. In de grond gaat het om een houding van onbaatzuchtig beminnen. Nu alles in het kader staat van rentabiliteit, doeltreffendheid en succes, is de betekenis van 'gratis en voor niets' vandaag de dag problematisch aan het worden. En dat zal uiteindelijk voor het menselijk bestaan desastreus zijn. Ware liefde kan niet in de categorie 'nuttig' worden ondergebracht. Wanneer het in het Evangelie van Marcus over de roeping van de Twaalf gaat, wordt er gezegd dat Jezus hen allereerst uitkoos om *Hem te vergezellen* (Mc 3,14). En vervolgens om zijn taken met Hem te delen: preken, duivels uitdrijven, enz. Wij zijn niet alleen dienaars, we zijn geroepen om in een leven van samenzijn en intimiteit vrienden te zijn zonder enig nuttigheidsaspect. Net zoals in het allereerste begin, toen God bij

het opsteken van de avondwind in de tuin van Eden met Adam en Eva wilde wandelen (zie Gn 3,8). De woorden die God tegen zuster Marie de la Trinité zei⁵, toen Hij haar riep een leven te leiden van louter gebed om niet, van aanbidding en ontvankelijkheid, vind ik erg mooi: “Het is gemakkelijker om werkers te vinden om te werken, dan kinderen om te feesten”⁶.

Bidden is tijd doorbrengen met God, louter en alleen om de vreugde van het samenzijn. Het is liefhebben, want tijd geven, is je leven geven. Liefde is niet in de eerste plaats iets voor een ander doen, het is bij die ander zijn. Door te bidden leren we met eenvoudige, liefhebbende aandacht bij God te zijn.

Het wonderlijke is dat wij, wanneer we leren alleen te zijn bij God, tegelijkertijd ook leren bij anderen te zijn. Bij mensen die een lang leven van gebed achter zich hebben, ervaar je een soort aandacht, aanwezigheid, luisterbereidheid en beschikbaarheid waartoe personen die hun leven lang druk in de weer zijn geweest vaak niet in staat zijn. Vanuit gebed ontstaat fijngevoeligheid, respect en aandacht, een geschenk voor de mensen die we ontmoeten.

Er is geen hoogstaandere en efficiëntere manier om aandacht voor de ander aan te leren, dan volhardend gebed. Het is volstrekte onzin om gebed en naastenliefde met of tegen elkaar laten concurreren.

4. Vooruitlopen op het Koninkrijk

Het gebed biedt ons een vooruitblik op de Hemel. Het laat ons een glimp zien en proeven van een geluk dat deze

---

5 Franse Dominicanes (1903-1980), die grote mystieke genaden ontving, maar aan een zware en landurige depressie leed, voordat zij weer evenwicht en vrede vond. Uiteindelijk eindigde zij haar leven als kluizenares (zie Christiane Sanson, *Marie de la Trinité, de l'angoisse à la paix*, Cerf 2005)

6 Marie de la Trinité, *Entre dans ma gloire*, Éd, Arfuyen (2003).

wereld ons niet kan bieden, te weten het geluk in God waartoe we bestemd en geschapen zijn. In ons gebedsleven zullen we te maken krijgen met strijd, lijden en dorheid (daarover later meer). Maar als we trouw volharden, ervaren we van tijd tot tijd een onuitsprekelijk geluk, een gevoel van vrede en voldoening, een voorproefje van het paradijs. *Gij zult de hemel open zien*, belooft Jezus ons (Joh 1,51).

De eerste regel van de orde van Onze Lieve Vrouw van de berg Karmel, een in de twaalfde eeuw in het Heilig Land gestichte kloosterorde, nodigt de broeders uit “dag en nacht te mediteren over de wet van de Heer”, met als inzet: “Niet alleen na onze dood, maar zelfs al in dit sterfelijke leven op een bepaalde manier in ons hart de kracht van de goddelijke aanwezigheid te proeven en de zoetheid van de glorie van boven te ervaren.”⁷ De heilige Teresa van Avila herhaalt deze gedachte in haar *Innerlijke Burcht*:

“Mijn zusters, bidden we dan met aandrang tot de Heer, daar we in zekere zin de hemel op aarde kunnen genieten, bidden we dat Hij ons met zijn genade bij zal staan, opdat we niet door eigen schuld tekort schieten. Bid-den we dat Hij ons de weg toont en ons de zielskracht geeft totdat we de verborgen schat, die immers in ons is, ontdekken.”⁸

Het gebed biedt de mogelijkheid toegang te krijgen tot die werkelijkheden die de heilige Paulus aankondigt:

Geen oog heeft ze gezien, geen oor heeft ze gehoord, geen mens kan het zich voorstellen al wat God bereid heeft voor die Hem liefhebben. (1 Kor, 2,9).

---

⁷ Geciteerd door E. Renault, *Ste Thérèse d'Avila et l'expérience mystique*, Seuil, coll. Maîtres spirituels, p. 126.

⁸ Teresa van Avila, *Innerlijke Burcht*, Vijfde Verblijf, hoofdstuk 1 (uitg. Carmelitana, 1982).

Dit betekent ook dat de mens door te bidden al op aarde te weten komt waaruit zijn activiteiten en vreugde in de eeuwigheid zullen bestaan: door de goddelijke schoonheid en glorie van het Rijk in vervoering zijn. De mens leert te doen waarvoor hij geschapen is. Hij gebruikt de mooiste en diepste vermogens waarover hij als mens beschikt, vermogens die maar al te vaak niet benut worden: aanbidding, verering, lofprijzing en dankzegging. Zijn hart en blik worden weer als die van een kind en hij kan zich verbazen over de Schoonheid die alle schoonheid te boven gaat, de Liefde die boven de liefde gaat.

Bidden betekent dus ook dat wij ons als menselijke persoon ontplooiën, overeenkomstig de meest diepgaande vermogens van onze natuur en de meest verborgen verlangens van ons hart. Natuurlijk ervaren we dit niet elke dag, maar iedereen die trouw en vol goede wil de weg van het gebed inslaat zal er iets van meekrijgen, in elk geval op bepaalde genadevolle momenten. Zeker vandaag de dag: er is zoveel lelijks, weerzinwekkends en negatiefs in onze wereld dat God, die trouw is en ons hoop wil geven, zeker niet zal nalaten zijn kinderen de schatten van zijn Rijk te onthullen. De heilige Johannes van het Kruis beweert al in de 16de eeuw:

“God heeft steeds aan de stervelingen de schat van zijn wijsheid en geest onthuld, maar nu, nu het kwaad zijn gelaat steeds duidelijker laat zien, onthult God ze des te meer”.⁹

Wat zou Hij vandaag de dag zeggen! Persoonlijk kan ik me verbazen over bepaalde genadegaven die veel mensen momenteel door te bidden ontvangen, zoals heel gewone leken tijdens hun wekelijkse aanbidding van het Allerheiligste in hun parochie.

---

9 Maxime 6 in: *Œuvres Complètes*, DDB, p. 976.

In de krant kom je daarover niets tegen, maar het volk van God, vooral arme en eenvoudige mensen, kent een echt mystiek leven.

Op dat uur jubelde Hij het uit, verouuld van de heilige Geest en sprak : 'Ik prijs U Vader, Heer van hemel en aarde, omdat Gij deze dingen verborgen gehouden hebt voor verstandigen en wijzen, maar ze hebt geopenbaard aan kleinen. Ja Vader, zo heeft het U behaagd' (Lc 10,21.)

Iets moois wat we niet mogen vergeten: wanneer wij met God in contact komen, zorgt het gebed dat wij deelhebben aan Gods scheppingskracht. Door meditatie worden onze creatieve vermogens en vindingrijkheid gevoed. In het bijzonder op het gebied van schoonheid. De hedendaagse kunst lijdt aan een gruwelijk gebrek aan inspiratie en brengt vaak niet meer dan een bedroevend staaltje lelijke dingen voort, terwijl de mens toch zo naar schoonheid hunkert. Alleen vernieuwing van het geloof en van het gebedsleven zal kunstenaars in staat stellen de bronnen van de ware scheppingsdrang terug te vinden om de mens de voor hem noodzakelijke schoonheid te bieden. Denk aan voorbeelden als Fra Angelico, Rembrandt, Johan Sebastian Bach.